

Projekt „Eesti 20. sajandi (1870–1991) sõjalise ehituspärandi kaardistamine ja analüüs”

Turbuneeme kordon Harjumaal Kuusalu vallas

Sisukord

1. Kohustuslikud andmed	2
2. Asukoha skeemid	3
3. Fotod.....	5
4. Täiendav info.....	28

Koostajad:

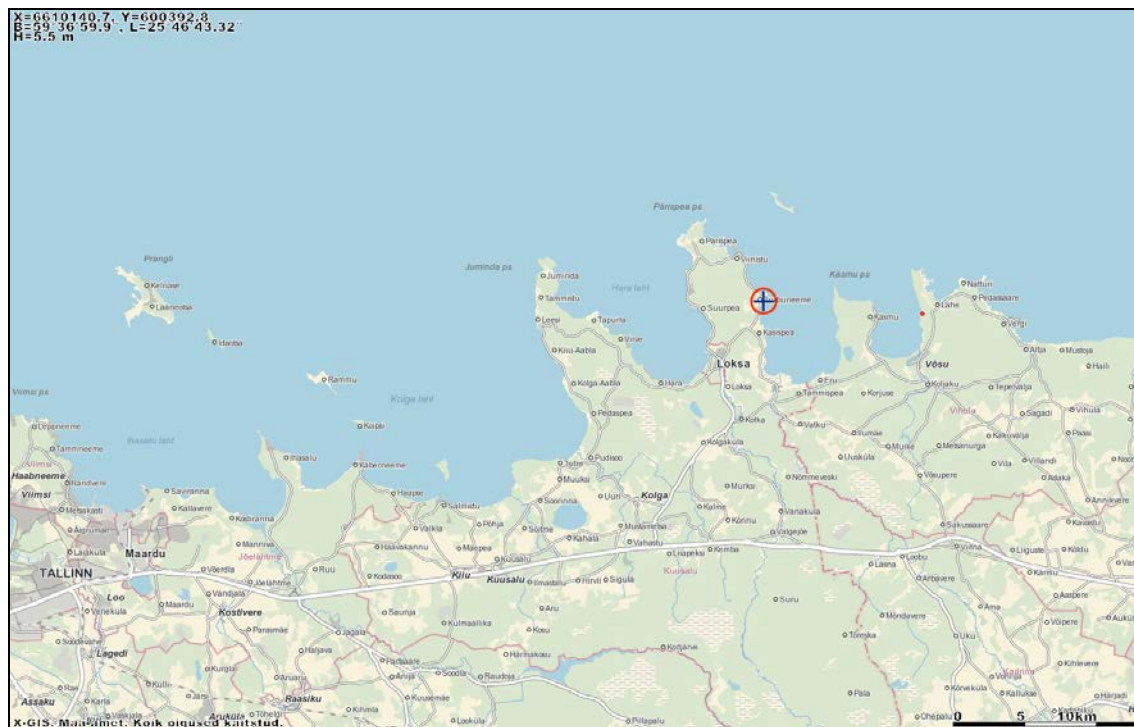
Ain Tähiste, Mart Mõniste

2014

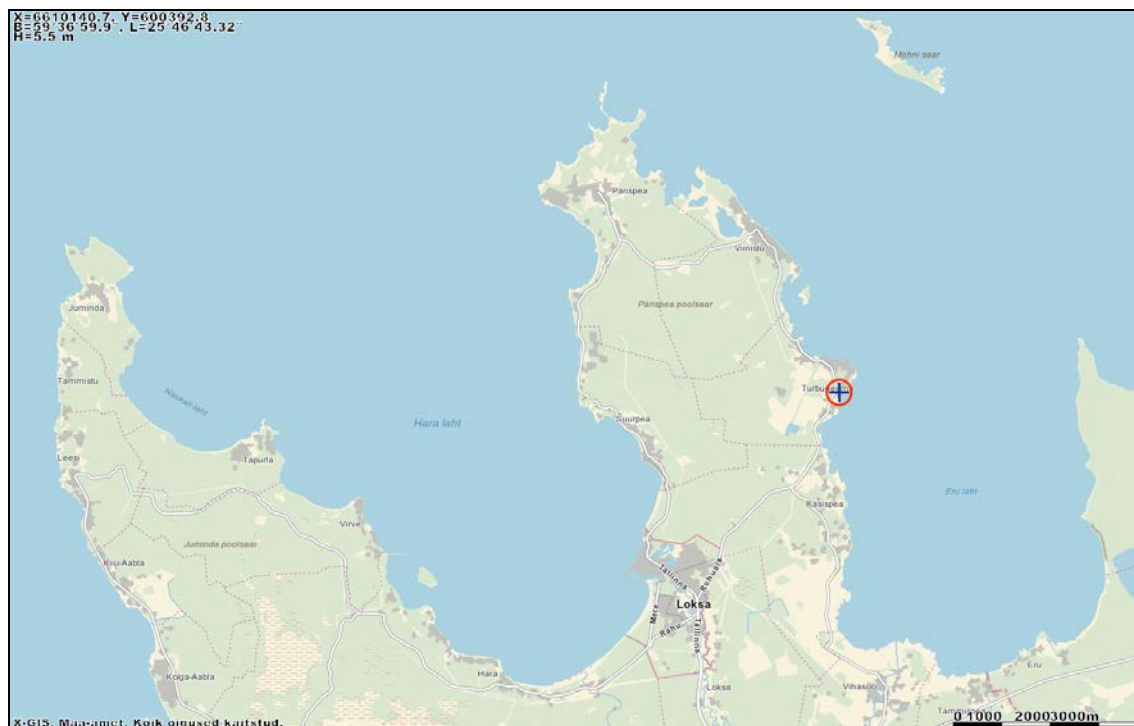
1. Kohustuslikud andmed

1.1	Algne nimetus	6. piirivalvesalga 9. piirivalvekordon (s/o 2294-K) Turbuneemes
1.2	Hilisem(ad), sh praegune(sed) nimetus(ed)	
1.3	Aadress	Harju maakond, Kuusalu vald, Turbuneeme küla. Lähiaadress: Järsaku (1,2 ha, kordon), tunnus: 42301:003:0037 Karl-Elmari (1 ha, elamu), tunnus: 42301:003:0570
1.4	Koordinaadid	59°36'59.9", 25°46'43.32"
1.5	Algne teave, sh ajalugu	
1.6	Praegune funktsioon	Kordoni hooned on jagatud kahe kinnistu vahel ja erastatud. Üks kinnistu seisab kasutuses, elamuga kinnistul elab omanik sees.
1.7	Seisukorra hinnang	Kõik avad lahti, peahoone sajab läbi, mõnel hoonel katus sisse langenud. TVP heas korras. Territoorium võsastunud.
1.8	Ümbruse lühikirjeldus	
1.9	Joonised	Hoonete ja asukoha skeemid (4)
1.10	Fotod	Tänapäevased fotod (45)
1.11	Seotud ehitised	
1.12	Põhiüksus	6. Punatähe ordeniga Gdynia piirivalvesalk (s/o 2294, kutsung „Vezdehod“) Rakveres
1.13	Lisateave	Kaugus Loksalt 5 km, Võsult 11 km (linulenukt)
1.14	Töö teostamise aeg	Välitööde aeg 24.04.2014
1.15	Koostaja andmed	Ain Tähiste, Mart Mõniste

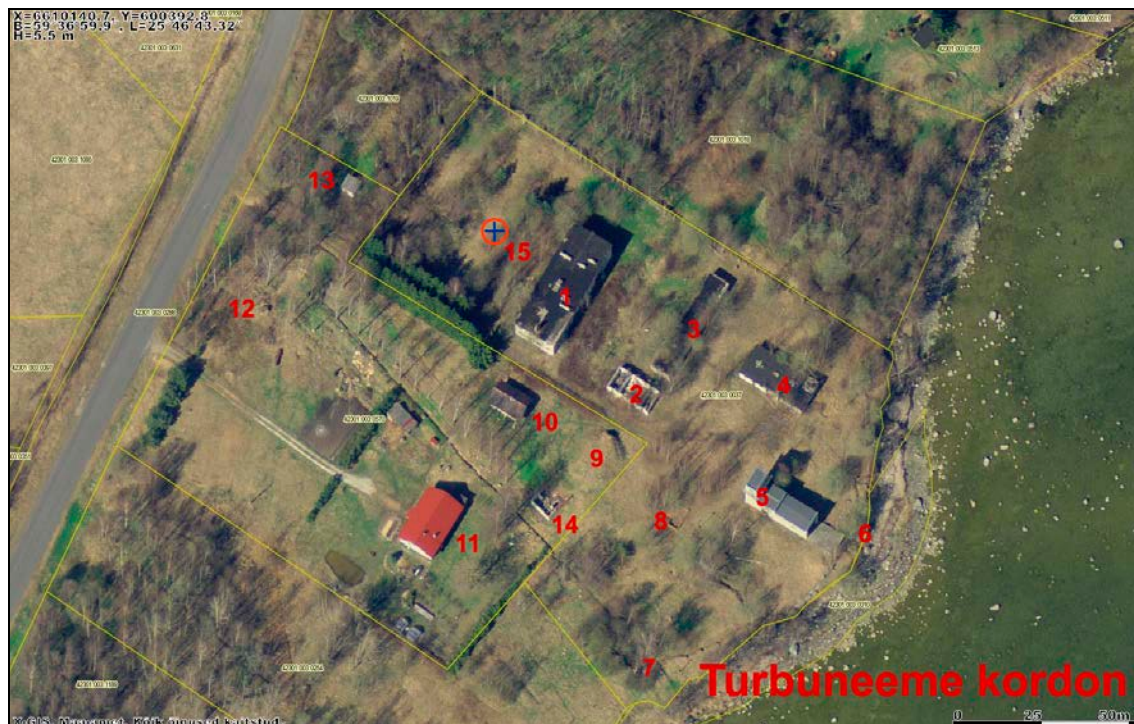
2. Asukoha skeemid

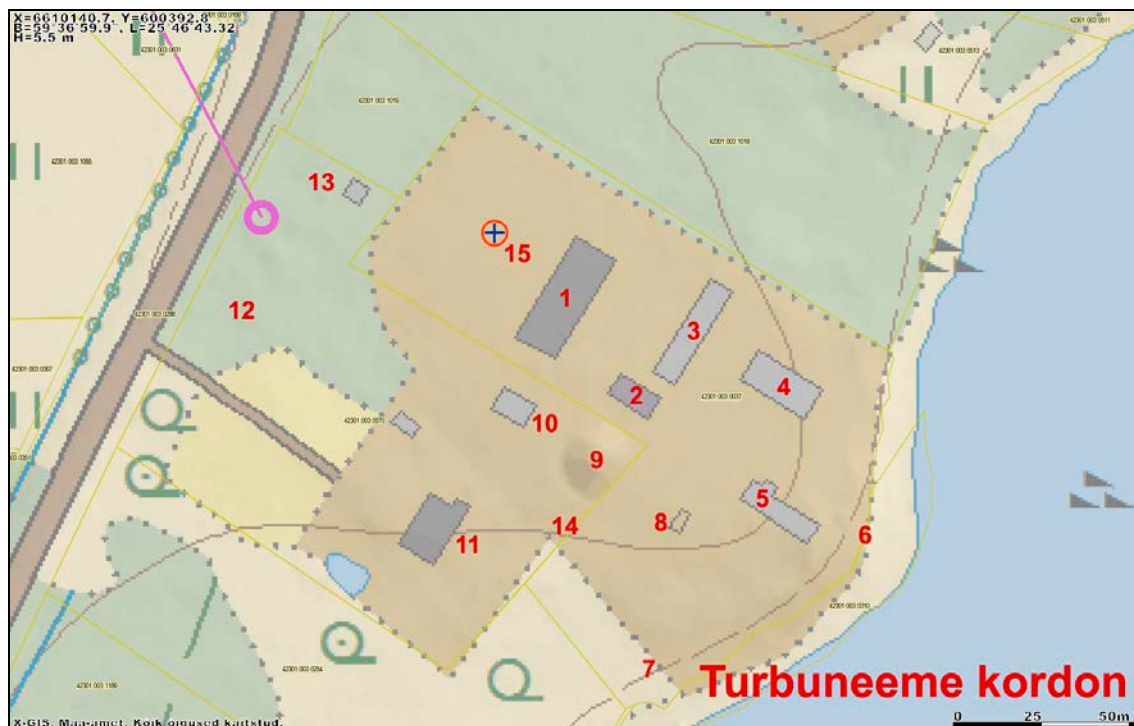
Skeem 1. Turbuneeme kordon Harjumaal Kuusalu vallas. Allikas: Maa-ameti Geoportaal

Skeem 2. Turbuneeme kordon Kuusalu vallas Turbuneeme külas. Allikas: Maa-ameti Geoportaal

Skeem 3. Turbuneeme kordoni objektid. Allikas: Maa-ameti Geoportaal

Skeem 4. Turbuneeme kordoni objektid. Allikas: Maa-ameti Geoportaal

1 - peahoone	9 - kelder
2 - hoone (ladu)	10 - praegu saun
3 - hoone (katlamaja, saun)	11 - elamu
4 - garaaž	12 - teisaldatav dott
5 - tehnilise vaatluse post	13 - pumbamaja
6 - monteeritav dott	14 - vare
7 - teisaldatav dott	15 - väike paraadsein
8 - vundament	

3. Fotod

Foto numbri järel sulgudes on pildifaili number.
Nurksulgudes on objekti number asukohaskeemil.

Foto 1 (1412). Turbuneeme kordon. Vaade maanteelt kordonile, paremal paistab elamu [11] punane katus. Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 2 (1421). Turbuneeme kordon. Et kordonil on omanik, sellel vihjab tabalukuga suletud värav. Külalised saavad sisse läbi aiaaugu. Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 3 (1425). Turbuneeme kordon. Peahoone [1] fassaadi ehib klaasmosaiikpannood.
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 4 (1584). Turbuneeme kordon. Peahone [1].
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 5 (1430). Turbuneeme kordon. Peahoone [1] katuslae paneelid on kohati üsna murenenud.
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 6 (1604). Turbuneeme kordon. Peahoone [1].
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 7 (1548). Turbuneeme kordon. Peahoone [1].
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 8 (1551). Turbuneeme kordon. Peahoone [1]. Mõni ruum on veel üsna heas korras.
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 9 (1571). Turbuneeme kordon. Peahoone [1]. Siin on ilmselt teeninud klaasikunstnik - ka pesuruumi seina on ehtinud klaasmosaiik.
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 10 (1570). Turbuneeme kordon. Peahoone [1]. Peahoone [1].
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

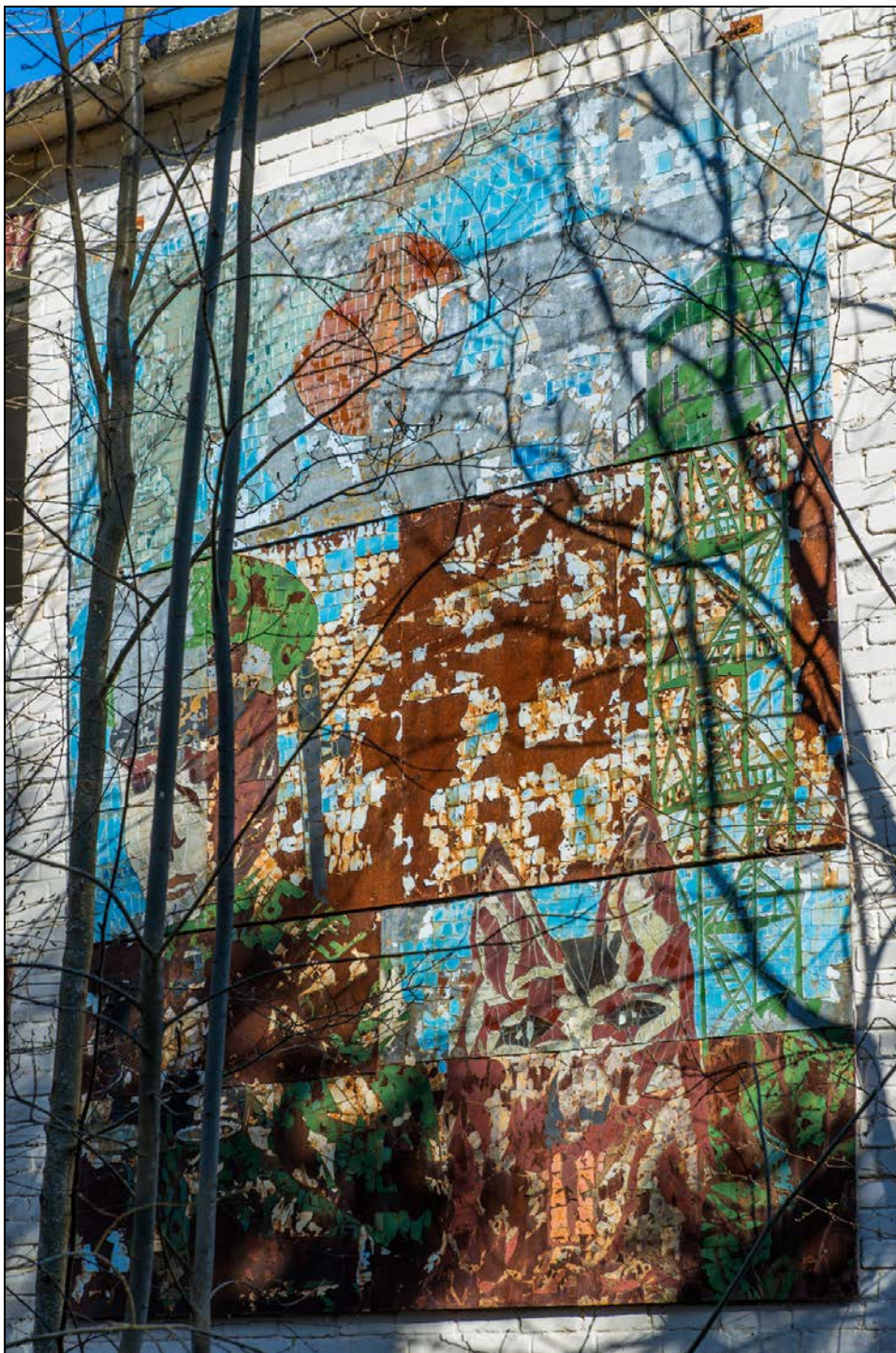

Foto 11 (1600). Turbuneeme kordon. Peahoone [1] fassaadil olev piirivalve-teemaline klaasmosaiik on väga halvas seisus ja hävinemas.
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 12 (1532). Turbuneeme kordon. Peahoone [1] ees on massiivne antennimasti alus.
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 13 (1533). Turbuneeme kordon. Kordoni piirdeaed seisab kohati veel püsti.
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 14 (1434). Turbuneeme kordon. Hoone [2], taga paistab peahoone [1].
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 15 (1530). Turbuneeme kordon. Hoone [2].
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 16 (1565). Turbuneeme kordon. Vasakul hoone [3] - katlamaja, saun. Vaade peahoone teiselt korruselt.

Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 17 (1437). Turbuneeme kordon. Hoone [3]

Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 18 (1517). Turbuneeme kordon. Hoones [3] on olnud katlamaja.
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 19 (1523). Turbuneeme kordon. Hoone [3] - saunaruumid.
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 20 (1439). Turbuneeme kordon. Garaaž [4].
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 21 (1443). Turbuneeme kordon. Garaaž [4].
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 22 (1505). Turbuneeme kordon. Garaaž [4].
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 23 (1511). Turbuneeme kordon. Garaaž [4], taga TVP [5].
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 24 (1499). Turbuneeme kordon. Tehnilise vaatluse post [5].
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 25 (1467). Turbuneeme kordon. Tehnilise vaatluse post [5].
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 26 (1450). Turbuneeme kordon. Tehnilise vaatluse post [5].
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

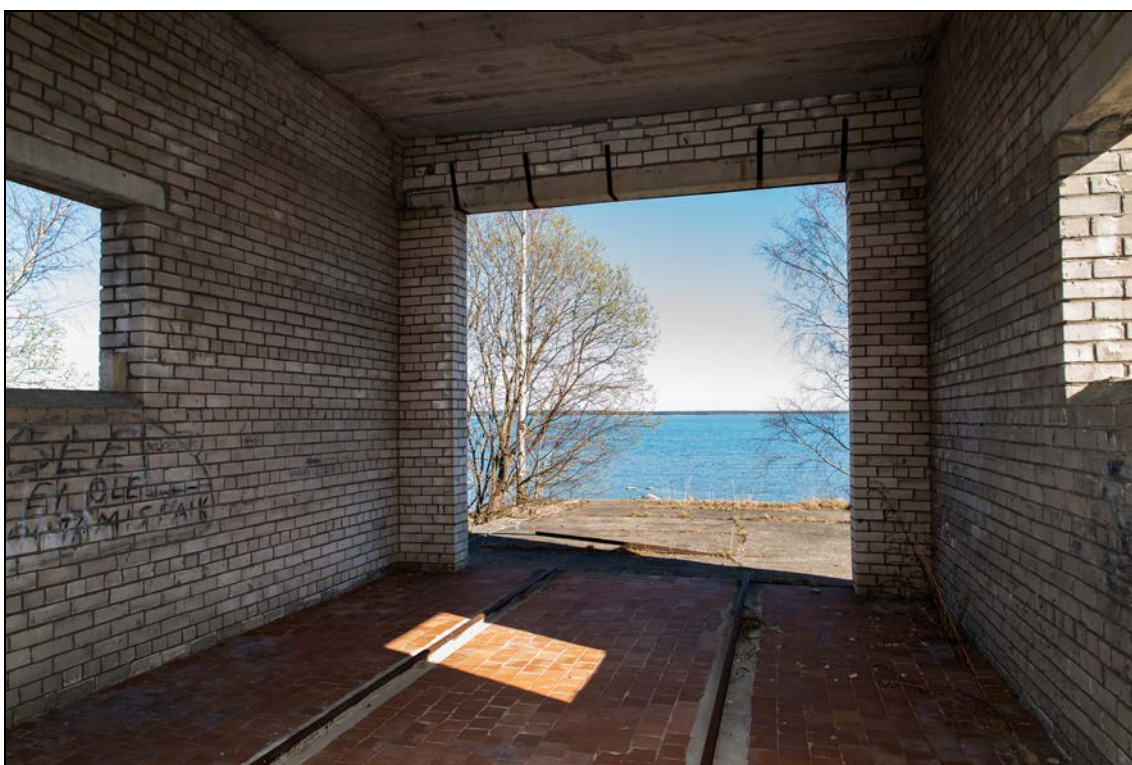

Foto 27 (1452). Turbuneeme kordon. Tehnilise vaatluse post [5]. Vaade prožektoriruumist merele.
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 28 (1454). Turbuneeme kordon. Tehnilise vaatluse post [5] on heas korras, aga on ka kordoniga võrreldes uuem ehitus.
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 29 (1456). Turbuneeme kordon. Tehnilise vaatluse post [5]. Omanik on ladustanud materjali, aga tegevust veel pole toimunud.
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 30 (1462). Turbuneeme kordon. Tehnilise vaatluse post [5]. Metalltrepp teisele korrusele on ära lõigatud, seepärast üles ei pääse.
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 31 (1470). Turbuneeme kordon. Tehnilise vaatluse post [5]. Otse prožektoriplatvormi servas on kaitsekraav ja monteeritav dott [6].
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 32 (1465). Turbuneeme kordon. Tehnilise vaatluse post [5]. Prožektori platvorm.
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 33 (1448). Turbuneeme kordon. Dott [6].
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 34 (1483). Turbuneeme kordon. Dott [6], uks on ees, aga ambrasuuride luugid kadunud.
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 35 (1488). Turbuneeme kordon. Kaitsekraavi kaugemas otsas on teisaldatav dott [7].
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 36 (1497). Turbuneeme kordon. Müüri jäänused [8].
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 37 (1594). Turbuneeme kordon. Kelder [9].
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 38 (1433). Turbuneeme kordon. Vasakult: kelder [9], saun [10], peahoone [1] ja hoone [2].
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 39 (1429). Turbuneeme kordon. Hoone [11] on nüüd elamuga koos eraldi kinnistul ja
saunaks on selle ehitanud uus omanik.
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 40 (1597). Turbuneeme kordon. Saun [11].
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 41 (1415). Turbuneeme kordon. Dott [12] sissesõidutee kõrval.
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 42 (1416). Turbuneeme kordon. Doti [12] uksel on säilinud silt „Vastutav nooremseersant Nikitin”. Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 43 (1422). Turbuneeme kordon. Pumbamaja [13]. Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 44 (1596). Turbuneeme kordon. Hoone [14].
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 45 (1580). Turbuneeme kordon. Peahoone ees võsas on väike standardne paraadsein [15].
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

4. Täiendav info

NSV Liidu ja Venemaa relvajõud Eestis 20. sajandi lõpukümnendel.

Esimene osa: ülevaade Eestis asunud NSV Liidu ja Venemaa relvajõududest (v.a. merevägi). Koostaja Jüri Pärn 2007

1) **6. Punatähe ordeniga Gdynia piirivalvesalk** (s/o 2294, kutsung „Vezdehod“) Rakveres, Näituse 23. Salk toodi Rakverre 1954. a märtsis Dobromil’ist (Lääne-Ukrainas) varasema **99. piirivalvesalga** (s/o 2345) asemele. Kuni Näituse tänava sõjaväelinnaku valmimiseni asus 6. salk arvatavasti Pika tänava alguses (hilisema kopterieskadrilli linnakus).

Allüksused 12.1975–1992:

2294-A	1. piirivalvekordon	Fizmat	Narva-Jõesuu (Auga)	Ida-Viru
2294-B	2. piirivalvekordon	Otbornõi	Toila	Ida-Viru
2294-V	3. piirivalvekordon	Uspehh	Saka mõis	Ida-Viru
2294-G	4. piirivalvekordon	Etalon	Aseri	Ida-Viru
2294-D	5. piirivalvekordon	Gidron	Kunda	Lääne-Viru
2294-Je	6. piirivalvekordon	Bromistõi	Rutja	Lääne-Viru
2294-P	piirivalvekomandantuur	Filarmonija	Hara (12.1975-st?)	Harju
2294-Ž	7. piirivalvekordon	Venta	Vergi	Lääne-Viru
2294-I	8. piirivalvekordon	Lebjodka	Käsmu	Lääne-Viru
2294-K	9. piirivalvekordon	Sobol’	Turbuneeme (12.1975-st)	Harju
2294-L	10. piirivalvekordon	Kiprida	Hara (12.1975-st)	Harju
2294-M	11. piirivalvekordon (Pjotr Rodionovi nim)	Stražnik	Tsitre (12.1975-st)	Harju
2294-N	12. piirivalvekordon	Otvarnoi	Kaberneeme (12.1975-st)	Harju
2294-U	õppepunkt		Aseri (kordonist edasi, tellisetehase savikarjääri kaldal)	Ida-Viru

Hara külas asunud komandantuurile allusid 7.–12. kordon, selle väliõppekeskus asus teisel pool Hara lahte, Pärisme külas (Harjumaal).